

ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SQ4R ต่อทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Effect of SQ4R Instruction on English Reading Skills of Grade 3 Students

วรัญญา จอดสันเทียะ * ศาสตรา มาพร และชิดชนก มีนาสันติรักษ์
Waranya Jodsanthia * Sattraporn And Chidchanok Meenasantirak

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย
Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
*Correspondence, E-mail: moomintjt@gmail.com

Received 3/02/2026 | Revised 31/03/2026 | Accepted 4/04/2026

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SQ4R ต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 30 คน จากโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ SQ4R และแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที (Paired Samples t-test) ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.37 คะแนน (S.D. = 3.53) และภายหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 15.87 คะแนน (S.D. = 3.32) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.001$ โดยมีขนาดอิทธิพล (Cohen's d) เท่ากับ 1.31 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ SQ4R สามารถส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนระดับประถมศึกษาในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: SQ4R; ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ; นักเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

The objective of this research was to investigate the effects of the SQ4R learning model on the development of English reading skills among Grade 3 students. The participants consisted of 30 students from small-sized schools under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. The study employed a quasi-experimental research design, specifically a one-group pretest-posttest design. The research instruments included SQ4R-based lesson plans and an English reading comprehension test. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean ($\bar{x}$) and standard deviation, as well as

a paired samples t-test. The results revealed that before the intervention, the students' mean score was 9.37 (S.D. = 3.53). Following the implementation of the SQ4R model, the mean score significantly increased to 15.87 (S.D. = 3.32). A statistical analysis of the mean differences indicated that the posttest scores were significantly higher than the pretest scores at the $p < .001$ level. Furthermore, the effect size (Cohen's d) was 1.31, representing a very large effect. These findings demonstrate that the SQ4R learning model effectively enhances English reading achievement for primary school learners within the context of small-sized schools.

Keywords: SQ4R; reading ability; primary students

บทนำ

นับตั้งแต่ที่มนุษย์เรียนภาษาไม่ว่าภาษาใดก็ตาม ทักษะหลักๆ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ในระดับเริ่มต้นเช่นประถมศึกษา ผู้เรียนจะอยู่ในช่วงพัฒนาความสามารถด้านการถอดรหัสตัวอักษรโดยจะมีทักษะการฟังและการอ่านเป็นหลัก มีการสร้างความเข้าใจจากข้อความ โดยสิ่งแรกๆที่ผู้เรียนจะได้เรียนคือการอ่านหนังสือหากผู้เรียนขาดกลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม อาจส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ในระยะยาว การอ่านไม่ได้เป็นเพียงการออกเสียงคำ แต่เป็นกระบวนการเชิงความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความรู้เดิม การตั้งเป้าหมายในการอ่าน และการตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง (Nation, 2020) ในบริบทของประเทศไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอ่านเพื่อจับใจความ เข้าใจข้อมูล และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงก่อนจะพัฒนาเป็นทักษะอื่นๆในลำดับถัดไป

รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R มีรากฐานมาจากเทคนิค SQ3R ซึ่งพัฒนาโดย Francis Pleasant Robinson เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเชิงกลยุทธ์และการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยต้องการให้ผู้เรียนฝึกอ่านอย่างเป็นระบบแทนที่จะอ่านหนังสือโดยไม่มีจุดหมาย ผ่านกระบวนการสำรวจเนื้อหา ตั้งคำถาม อย่างมีเป้าหมาย สรุปความเข้าใจ และทบทวนความรู้ (Robinson, 1946) ในเวลาต่อมาแนวคิด SQ3R ได้ถูกปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ โดยเพิ่มขั้นตอนการบันทึกหรือจดสรุปเข้าไป ส่งผลให้เกิดรูปแบบ SQ4R ซึ่งได้รับการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเรียนรู้ในหลากหลายระดับการศึกษา (Astiza et al., 2023, Fikri et al., 2025; McCormick, 2007, Simbolon & Marbun, 2017; Wei et al, 2024 จินตนา มั่นคง, 2560) รูปแบบ SQ4R จึงถือเป็นกลยุทธ์การอ่านที่ได้รับการนิยมนิยมโดยมีการผสมผสานทั้งกระบวนการทางปัญญาและกลยุทธ์เชิงปฏิบัติ

บริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความท้าทายในประเด็นการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ช่วงประถมศึกษาเป็นช่วงที่สำคัญเพราะนักเรียนเริ่มเรียนภาษาไทยได้ไม่กี่ปีแล้วจึงเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ แม้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน จะมีพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษมาแล้ว 3 ปี ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ด้วยข้อจำกัดของบริบทโรงเรียนขนาดเล็กสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ไม่ได้มีการสัมผัสกับภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ต้องเรียนโครงสร้างทางภาษาใหม่ซึ่งมีความซับซ้อน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดกลยุทธ์การอ่านที่เป็นระบบและไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงเห็นว่า การนำวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R มีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยช่วยให้

นักเรียนสามารถอ่านอย่างมีจุดหมายและจัดการกับข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน (Robinson, 1946; McCormick, 2007)

SQ4R มีทั้งหมด 6 ขั้นตอนเริ่มจาก การสำรวจเนื้อหา (survey) เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ภาพรวมของเรื่องที่อ่าน เช่น ชื่อเรื่อง ภาพประกอบ และคำสำคัญ จากนั้นเข้าสู่ขั้น การตั้งคำถาม (question) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่านและกระตุ้นการคิด ขั้นตอนที่สามคือขั้นตอนการอ่าน (read) ซึ่งผู้เรียนจะอ่านเพื่อค้นหาคำตอบและจับใจความสำคัญ หลังจากนั้นผู้เรียนจะถ่ายทอดหรือสรุปความเข้าใจ (recite) ด้วยภาษาของตนเอง หลังจากนั้นผู้เรียนจะทำการบันทึกสาระสำคัญ (record) ผ่านการจดบันทึก ทำผังความคิด และสุดท้ายคือ การทบทวน (review) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ กระบวนการทั้งหกขั้นช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการกำกับตนเองในการเรียนรู้ โดย SQ4R ถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างแพร่หลาย

ตัวอย่างการใช้กลยุทธ์ SQ4R ในชั้นเรียน (เรื่อง: A Trip to Tat Ton Waterfall) กระบวนการเริ่มต้นจากขั้น การสำรวจ (Survey) โดยนักเรียนกวาดสายตาคู่มือเรื่องและรูปภาพน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีลานหินกว้างและผู้คนกำลังเล่นน้ำ เพื่อคาดคะเนว่าเนื้อหาต้องเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในสถานที่ใกล้ๆ กับโรงเรียน จากนั้นเข้าสู่ขั้นการตั้งคำถาม (Question) นักเรียนอาจตั้งคำถามง่ายๆ เพื่อสร้างเป้าหมายในการอ่าน เช่น "Where is the waterfall?" (น้ำตกอยู่ที่ไหน?) หรือ "What can we do there?" (เราทำอะไรที่นั่นได้บ้าง?) หลังจากนั้นเมื่อเข้าสู่ขั้น การอ่าน (Read) นักเรียนจะอ่านเนื้อหาอย่างละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบและพบว่าน้ำตกตาดโตนตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติตาดโตน (Tat Ton National Park) และผู้คนนิยมไปปิกนิกและเล่น หลังจากนั้นในขั้น การสรุปความเข้าใจ (Recite) ครูให้นักเรียนปิดหนังสือแล้วลองพูดสรุปสั้นๆ ด้วยภาษาของตนเองว่า "Tat Ton is a big waterfall in Chaiyaphum. People like to swim there." เพื่อเป็นการยืนยันความเข้าใจเบื้องต้น ก่อนจะเข้าสู่ขั้น การบันทึก (Record) ที่นักเรียนจะเขียนผังความคิด โดยมีคำว่า "Tat Ton Waterfall" อยู่ตรงกลางและลากเส้นเชื่อมโยงไปยังคำสำคัญที่พบ เช่น "Beautiful," "Rocks," และ "Swimming" เพื่อจัดระบบข้อมูลให้จดจำง่าย และจบด้วยขั้น การทบทวน (Review) โดยการที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญอีกครั้งและตอบคำถามที่ตั้งไว้ในตอนต้น ซึ่งกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนเช่นนี้รวมถึงเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียนจะทำให้ให้นักเรียนชั้น ป.3 รู้สึกใกล้ชิดกับบทเรียนเพราะเป็นเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง

การทบทวนวรรณกรรม

ในเชิงทฤษฎี SQ4R มีรากฐานสำคัญจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Piaget, 1964; Vygotsky, 1978) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความหมายด้วยตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาและคำแนะนำจากครู อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยส่วนใหญ่จะยืนยันถึงความสำเร็จของ SQ4R ในวงกว้าง แต่ยังคงมีช่องว่างในด้านการศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์นี้ในบริบทเฉพาะ เช่น โรงเรียนขนาดเล็กของประเทศไทย ซึ่งมักประสบปัญหาข้อจำกัดด้านสื่อการสอนและความต่อเนื่องในการฝึกฝนทักษะเชิงอภิปัญญา

งานวิจัยต่างประเทศได้ยืนยันถึงประสิทธิผลของกลยุทธ์การอ่านแบบ SQ4R ในการยกระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยแสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ดังกล่าวช่วยผู้เรียนระดับ 4 ได้จริงในประเทศตุรกี โดยดำเนินการวิจัยเชิงทดลองกับนักเรียน โดยเปรียบเทียบกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย SQ4R กับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Başar

& Gürbüz, 2017) เช่นเดียวกับการศึกษาในรูปแบบเดียวกันที่ประเทศอินโดนีเซีย ในบริบทผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการและวิจัยกึ่งทดลอง หลังจากใช้วิธีนี้ คณะกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังการจัดกิจกรรมตามขั้นตอน SQ4R พร้อมทั้งพบว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีทักษะการตั้งคำถามที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยงานวิจัยทั้งสองชิ้นชี้ให้เห็นว่า SQ4R ไม่เพียงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกและการกำกับตนเองของผู้เรียนด้วย (Khusniyah et al, 2017; Panaputto et al., 2024)

งานวิจัยในประเทศไทยสนับสนุนประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SQ4R ต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเช่นการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Churat et al., 2022) โดยงานวิจัยบางชิ้นมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วย SQ4R ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และพบว่ากิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน (สุชา อยู่อ่อน และ อังคณา อ่อนธานี, 2565) ในผู้เรียนระดับมหาวิทยาลัย มีการใช้ SQ4R ในการพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ SQ4R กับกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ผลการวิจัยพบว่าชุดแบบฝึกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พร้อมทั้งนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก (เสถียรพันธุ์ ขุนมนตรี, 2568) นอกจากนี้วิธีการสอนแบบ SQ4R ยังได้ถูกใช้งานร่วมกับเทคนิคอื่นๆ เช่น เกมมิฟิเคชัน KWL-Plus เป็นต้น ผลการศึกษาโดยรวมยืนยันถึงประสิทธิภาพของวิธีการสอนแบบ SQ4R รวมถึงทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงบวก ได้แก่ ความกระตือรือร้น แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (ดัดนา สนิมาแต่ และคณะ, 2568; อัญญา จรตระการ และคณะ, 2566) จะเห็นได้ว่าวิธีการสอนการอ่านด้วย SQ4R ให้ผลเชิงบวกในทุกงานวิจัยที่ได้กล่าวมา อย่างไรก็ตามงานวิจัยส่วนใหญ่เน้นไปที่กลุ่มผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นผู้เรียนที่ค่อนข้างมีพื้นฐานภาษาอังกฤษซึ่งเรียนมาระดับหนึ่งแล้ว การใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ยังไม่มีการศึกษามากนัก ดังนั้นผู้วิจัยถึงมีข้อสงสัยว่าถ้าหากเป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษน้อยหรือกลุ่มสัมผัสภาษาต่ำ ซึ่งโดยการศึกษาที่ผ่านมานักเรียนกลุ่มนี้จะเรียนภาษาได้ไม่ทันนัก จะให้ผลในลักษณะเดียวกับงานวิจัยก่อนหน้านี้หรือไม่ (Fikri et al.,) ผู้วิจัยจึงต้องการจะทดสอบว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SQ4R จะให้ผลลัพธ์อย่างไร

วัตถุประสงค์

1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SQ4R

บริบทโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เข้าร่วมมี 1 กลุ่มเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนสังกัดโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 2 แห่ง ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนทั้งสองแห่ง นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับการสอนด้วยสื่อและแผนการสอนที่พัฒนาจากวิธีการสอนแบบ SQ4R นักเรียนทั้งหมดเป็นผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่ได้

เรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาสามปี และได้รับการสอนในบทเรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

การออกแบบการวิจัย

งานวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) นี้มุ่งศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 30 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จากสองโรงเรียน
ผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นผู้สอนของทั้งสองโรงเรียน ใช้ตำราเรียน
ภาษาอังกฤษ เล่มเดียวกัน และได้รับการสอนในบทเรียนคำศัพท์ตามกรอบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานระดับเดียวกัน ผู้วิจัยใช้แผนการสอนที่นำเทคนิค SQ4R จำนวน 6 สัปดาห์ โดยมีการทดสอบ
ก่อนเรียนก่อนการสอนสัปดาห์ที่ 1 และทดสอบหลังเรียนภายหลังการสอนสัปดาห์ที่ 6 ตลอดการทดลอง

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
สำรวจ (Survey : 5 minutes)	
1) ครูกล่าวทักทายนักเรียนด้วยประโยค Good morning/Good afternoon students. 2) ครูเปิดแสดงภาพจากนิทาน และให้นักเรียนสังเกตว่ามีตัวละครอะไรบ้าง 3) ครูแจ้งเนื้อหาที่จะให้เรียนรู้ต่างๆที่จะเรียนในวันนี้ พร้อมทั้งแจกใบงานและเนื้อหาของนิทาน	1) กล่าวทักทายครูด้วยประโยค Good morning/Good afternoon teacher 2) นักเรียนสังเกตภาพจากนิทาน 3) ฟังครูแจ้งเนื้อหาที่จะให้เรียนรู้ต่างๆที่จะเรียนในวันนี้ พร้อมทั้งรับใบงานและเนื้อหาของนิทาน
ตั้งคำถาม (Question: 5 minutes)	
1) ครูให้นักเรียนตั้งคำถามที่อยากทราบจากเนื้อเรื่องนิทาน เช่น ใครเป็นตัวเอกในเรื่อง เกิดอะไรขึ้นระหว่างกระต่ายกับเต่า	1) นักเรียนตั้งคำถามที่อยากทราบจากเนื้อเรื่องนิทาน เช่น ใครเป็นตัวเอกในเรื่อง เกิดอะไรขึ้นระหว่างกระต่ายกับเต่า
อ่าน (Read: 20 minutes)	
1) ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง "The Hare and Tortoise" โดยครูจะพาอ่านไปทีละย่อหน้า ในการอ่านแต่ละย่อหน้า ครูจะคอยให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำสำคัญในเนื้อเรื่องด้วย พร้อมกับให้นักเรียนร่วมกันแปลความหมาย ซึ่งครูจะคอยร่วมแปลความหมายกับนักเรียนด้วย เพื่อหาคำตอบจากการตั้งคำถามก่อนเริ่มอ่านนิทาน	1) นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง "The Hare and Tortoise" โดยครูจะพาอ่านไปทีละย่อหน้า ในการอ่านแต่ละย่อหน้า ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำสำคัญในเนื้อเรื่องด้วย พร้อมกับร่วมกันแปลความหมาย ซึ่งครูจะคอยร่วมแปลความหมายกับนักเรียนด้วย เพื่อหาคำตอบจากการตั้งคำถามก่อนเริ่มอ่านนิทาน
ทบทวนด้วยตนเอง (Recite: 15 minutes)	
1) ครูให้นักเรียนลองสรุปเนื้อเรื่องในแต่ละเหตุการณ์ โดยอธิบายเป็นคำพูดของตนเอง 2) ครูให้นักเรียนออกมาสรุปในแต่ละเหตุการณ์หน้าชั้นเรียน โดยครูจะให้นักเรียนจับคู่กัน โดยครูจะแบ่งหนึ่งย่อหน้าให้กับนักเรียนหนึ่งคู่	1) นักเรียนสรุปเนื้อเรื่องในแต่ละเหตุการณ์ โดยอธิบายเป็นคำพูดของตนเอง 2) นักเรียนออกมาสรุปในแต่ละเหตุการณ์หน้าชั้นเรียน โดยครูจะให้นักเรียนจับคู่กัน โดยครูจะแบ่งหนึ่งย่อหน้าให้กับนักเรียนหนึ่งคู่

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
เชื่อมโยง (Reflect : 5 minutes)	
1) เมื่ออ่านเนื้อเรื่องนิทานเรื่อง "The Hare and Tortoise" ครูถามนักเรียนว่าเหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนจะนำไปใช้กับชีวิตประจำวันอย่างไร ลอง ยกตัวอย่าง	1) เมื่ออ่านเนื้อเรื่องนิทานเรื่อง "The Hare and Tortoise" นักเรียนตอบว่าเหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนจะนำไปใช้กับชีวิตประจำวันอย่างไร
ทบทวน (Review: 5 minutes)	
1) ครูให้นักเรียนทบทวนนิทานเรื่อง "The Hare and Tortoise" โดยครูถามนักเรียนว่าวันนี้ นักเรียนเรียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีตัวละครอะไรในนิทานบ้าง และได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้	1) นักเรียนทบทวนนิทานเรื่อง "The Hare and Tortoise" โดยนักเรียนตอบว่าวันนี้ นักเรียนเรียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีตัวละครอะไรในนิทานบ้าง และได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้

ภาพที่ 1 แผนการสอนโดยใช้ SQ4R

กระบวนการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสมบูรณ์ภายในหกสัปดาห์ของคาบเรียน ก่อนการสอนสัปดาห์แรก ได้มีการทำแบบทดสอบซึ่งผ่านกระบวนการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (rindex of congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มทดลอง หลังสัปดาห์ที่ 6 ได้มีการทำแบบทดสอบซึ่งผ่านกระบวนการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มทดลอง โดยให้ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

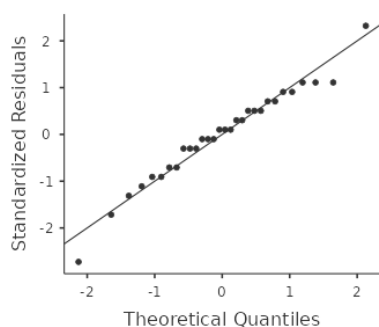
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R รวมระยะเวลาการจัดกิจกรรมทั้งหมด 6 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดปรนัยสำหรับใช้ก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ เริ่มจากการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์แนวคิด รูปแบบ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ SQ4R จากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์รายละเอียดเนื้อหาเพื่อนำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อดำเนินการร่างแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง แบบทดสอบมีการวัดค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ผู้ทดสอบที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดสอบจริง โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha > 0.7 แผนการสอนผ่านกระบวนการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทั้ง 6 แผนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ jamovi มาใช้ในการประมวลผล โดยเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปอร์เซ็นต์ไทล์ เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูล นอกจากนี้ยังใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ในรูปแบบการทดสอบค่าที เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อพิจารณาว่าคะแนนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

ผลการศึกษา

ผลการทดสอบการกระจายข้อมูลด้วยวิธี Shapiro-Wilk พบว่า ค่า p มีค่าเท่ากับ 0.605 สูงกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าความแตกต่างของข้อมูลระหว่างมาตรวัดทั้งสอง มีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพที่ 2 ผลการทดสอบการกระจายข้อมูลด้วยวิธี Shapiro-Wilk

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

	N	Total	Mean	Median	SD	SE
		score				
Pre- test	30	30	9.37	9.00	3.53	0.644
Post-test	30	30	15.87	16.50	3.32	0.606

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.37 คะแนน (S.D. = 3.53) และภายหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 15.87 คะแนน (S.D. = 3.32) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสอบสูงขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ paired samples t-test

	Statistic	df	p	Cohen's d
Student's t	7.19	29.0	<.001	1.31

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ paired Samples t-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .001 โดยมีขนาดอิทธิพล (Cohen's d) เท่ากับ 1.31 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้สามารถตอบได้ว่าถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการสอน SQ4R สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน SQ4R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่เคยสรุปถึงประสิทธิผลของรูปแบบการสอนนี้

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยชิ้นอื่นๆ จะเห็นว่าประสิทธิผลของรูปแบบการสอนนี้ไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาก่อนหน้านี้ (Churat et al., 2022; Khusniyah et al, 2017; Panaputto et al., 2024)

โดยผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องยืนยันถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์เชิงอภิปัญญา (Metacognitive Strategy) มีศักยภาพในการแปรเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการอ่านของผู้เรียนจากลักษณะการรับข้อมูลทางเดียวไปสู่การเป็นผู้อ่านที่มีกลยุทธ์การอ่านได้ แม้ว่าในกลุ่มผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีพื้นฐานทางภาษาจำกัด ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาในบริบทอื่นๆ สาเหตุของการเพิ่มขึ้นของคะแนนสอบอาจจะมาจากขั้นตอนที่เป็นลำดับขั้นของ SQ4R ช่วยลดภาระทางปัญญา และช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับข้อมูลที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ (Başar และ Gürbüz, 2017; Simbolon & Marbun, 2017) ประเด็นสำคัญที่อาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในครั้งนี้สูงขึ้น คือการบูรณาการขั้นตอนการสำรวจและการตั้งคำถามซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกในการกระตุ้นความรู้เดิม ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ รวมถึงเมื่อผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เนื้อหาที่มีความใกล้ตัวนักเรียน เช่น เรื่องแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่โรงเรียนสังกัดอยู่ ทำให้ขั้นตอนการตั้งคำถามสร้างความอยากรู้อยากเห็นและกำหนดเป้าหมายในการค้นหาคำตอบในขั้นการอ่านได้ ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Churat et al. (2022) ที่สรุปว่าการอ่านที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายล่วงหน้าช่วยเพิ่มความสามารถในการจับใจความสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหาได้ดีกว่าการอ่านแบบปกติ นอกจากนี้ขั้นตอนการบันทึก ผ่านเทคนิคแผนผังความคิดและขั้นการทบทวน ช่วยส่งเสริมการคงทนของความรู้และการจัดระบบความคิดของผู้เรียนซึ่ง Wei et al. (2024) และ มณฑา จำปาเหลือง (2562) ได้ยืนยันเรื่องดังกล่าวจากการศึกษาของพวกเขา งานวิจัยนี้ได้เติมเต็มช่องว่างในประเด็นที่เป็นการศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการพิสูจน์ให้เห็นว่าข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การขาดแคลนสื่อการสอน

ที่ทันสมัย หรือความแตกต่างของพื้นฐานผู้เรียน ไม่ใช่อุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาทักษะการอ่าน หากผู้เรียนได้รับเครื่องมือที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในด้านระยะเวลาการทดลองเพียง 6 สัปดาห์ และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ซึ่งอาจส่งผลต่อการอ้างอิงไปสู่ประชากรในวงกว้าง ในอนาคตควรปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบที่มีกลุ่มควบคุม (Control Group) ผู้วิจัยในครั้งถัดไปควรเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการป้องกันความลำเอียง เช่น การให้บุคคลอื่นมาคุมสอบหรือตรวจคะแนน โดยผู้วิจัยเสนอแนะว่าในอนาคตควรมีการศึกษาที่เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมพื้นที่ที่หลากหลายมากขึ้น รวมทั้งมีการจำแนกผลการศึกษารายบุคคลตามระดับความสามารถ หรือวิเคราะห์ในแต่ละหัวข้อของแบบทดสอบ (Item Analysis) เพื่อให้เห็นรูปแบบ SQ4R เข้าไปช่วยพัฒนาทักษะด้านใดของนักเรียนได้ดีที่สุด (เช่น คำศัพท์, การจับใจความ หรือการตั้งคำถาม)

สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยกึ่งทดลองชิ้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน SQ4R เพื่อวัดผลลัพธ์ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้เครื่องมือ ข้อสอบ และแผนการสอนแบบ SQ4R นั้น ได้ผลดีกว่าที่ผู้วิจัยคาดการณ์เอาไว้ ทั้งในแง่ของคะแนนสอบ ความสามารถในการอ่าน กระบวนการ SQ4R นี้จึงเป็นเหมือนเครื่องมือประจำตัวของนักเรียน โดยเฉพาะขั้นตอนการตั้งคำถามและการสรุปความ เพื่อให้เด็กๆ ได้ลองคิดเมื่อเขาสามารถไขปริศนาในข้อสอบอ่านได้ด้วยตัวเอง สามารถยืดความรู้ไปสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในอนาคต อย่างไรก็ตามการศึกษานี้เป็นเพียงการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีบริบทที่แตกต่างจากงานวิจัยหลายชิ้นก่อนหน้านี้ การศึกษาค้างถัดไปยังคงมีช่องว่างของการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหรือการทดสอบความคงทนของความรู้

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา มั่นคง. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- ดীন สนิมาเต, สุตาพร พงษ์พิชญ, และ สุพจน์ เกิดสุวรรณ. (2568). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus. *วารสารเซนส์จอห์น (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 28(42), 1–16.
- สุชา อยู่อ่อน, และ อังคณา อ่อนธานี. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอน SQ4R ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 4(3), 57–70.
- เสถียรพันธุ์ ขุนมนตรี. (2568). การพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษร่วมกับวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R. *วารสารการวิจัยภาษาและภาษา, 19*(1), 94–111.
- อัญญา จรตระการ, อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์, และ พงศธร มหาวิจิตร. (2566). การจัดการเรียนรู้โดย

ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. *วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา*, 40(108), 77–87.

- Astiza, D. A., Hidayatulloh, M. K. Y., & Ashoumi, H. (2023). The Influence of the SQ4R Learning Model on Learning Outcomes Student. *APPLICATION: Applied Science in Learning Research*, 3(2), 33–37. <https://doi.org/10.32764/application.v3i2.4750>
- Başar, M., & Gürbüz, M. (2017). Effect of the SQ4R technique on the reading comprehension of elementary school fourth grade students. *International Journal of Instruction*, 10(2), 131–144. <https://doi.org/10.12973/iji.2017.1029a>
- Churat, J., Prommatha, R., Pengsawat, W., Upanit, W., Chaemchun, S., Intasena, A., & Yotha, N. (2022). The use of the SQ4R technique in enhancing Grade 11 student critical reading. *Higher Education Studies*, 12(4), 113–119. <https://doi.org/10.5539/hes.v12n4p113>
- Fikri, A. H., Riqkiyahi, D. F., & Zulaikah. (2025). Improving students' reading quality through the SQ4R learning method. *Channing: Journal of English Language Education and Literature*, 10(1), 30–40. <https://doi.org/10.30599/3mjqs43>
- Khusniyah, N. L., Rasyid, Y., & Lustyantie, N. (2017). Improving English reading comprehension ability through SQ4R strategy. *English Language Teaching*, 10(12), 158–166. <https://doi.org/10.5539/elt.v10n12p158>
- Nation, P. & Macalister, J. (2020). *Teaching ESL/EFL reading and writing* (2nd ed.). Routledge.
- Panaputto, S., Intasena, P., & Srimunta, P. (2024). The effects of SQ4R reading strategy on students' reading comprehension. *Journal of Curriculum and Teaching*, 13(1), 65–74.
- Piaget, J. (1964). Cognitive Development in Children: Development and Learning. *Journal of Research in Science Teaching*, 2, 176–186. <http://dx.doi.org/10.1002/tea.3660020306>
- Simbolon, N., & Marbun, I. (2017). Implementation of SQ4R model to increase reading comprehension ability of elementary students. In *Advances in Social Science, Education and Humanities Research: Vol. 118. 9th International Conference for Science Educators and Teachers (ICSET 2017)* (pp. 714–717). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/icset-17.2017.117>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wei, Y., Kong-In, W., & Iamsa-ard, A. (2024). Development of SQ4R model to improve reading literacy of undergraduate students. *MCU Ubonratchathani Journal of Buddhist Studies (JOBUE)*, 6(1), 1535–1548.